

Piezīmes un atsauces Natura 2000 teritorijas līmeņa aizsardzības mērķa (CO) noteikšanai: datu izvēle un eksperta pieņēmumi

Sugas kods:	1954
Suga:	<i>Dianthus arenarius ssp. arenarius</i>
Natura 2000 teritorijas kods:	LV0508100
Natura 2000 teritorijas nosaukums:	Ziemeupe
Eksperts(i):	Linda Uzule
Darbs pabeigts:	31.03.204.
Vispārējās piezīmes:	<p>Smiltāja nelķe ir nereti sastopama suga Baltijas jūras un Rīgas jūras līča rietumu piekrastē. Smiltāja nelķei ir divas pasugas – tipiskā pasuga <i>Dianthus arenarius ssp. arenarius</i> un Prūsijas smiltāja nelķe <i>D. arenarius ssp. borussicus</i>. <i>Dianthus arenarius</i> subsp. <i>arenarius</i> lielākoties sastopama Kurzēm, tās piejūras reģionos. Savukārt <i>Dianthus arenarius</i> subsp. <i>borussicus</i> – galvenokārt aug iekšzemes reģionos – sausos priežu mežos un iekšzemes kāpu apvidos (Gavrilova 1999, Priedītis 2014). Tipiskā pasuga Eiropas mērogā ir reta – sastopama tikai jūras piekrastē Baltijas valstīs un Zviedrijā. Otra pasuga aug tālāk no jūras iekšzemē, tomēr novērots, ka nereti piekrastē abas pasugas aug kopā, un, kā atklājās 2023. gada izpēti laika, kas tika īstenota projekta “Smiltāja nelķes un Lēzela vīrceles monitorings Natura 2000 teritorijās un starpposmos 2023. gadā”, arī piekrastes teritorijās, kas ir uz austrumiem no Rīgas, konstatēta tikai otra pasuga <i>subsp. borussicus</i>. (Latvijas Dabas..., 2023).</p> <p>Raksturīgākie tipiskās smiltāja nelķes pasugas biotopi ir sausi priežu meži, pelēkās kāpas un smiltāju pļavas (Gavrilova 1999). Pelēkajās kāpās suga vairāk sastopama vietās ar zemu augāju, kur ir salīdzinoši mazs lakstaugu, sīkkrūmu un sūnu segums (Laime 2010). Vietām plašas smiltāja nelķes audzes veidojas kāpu un smiltāju zālājos (Stola 2012).</p> <p>Sugu apdraud ekosistēmu degradācija un pārveidošana, paplašinoties apbūves, tūrisma un rekreācijas teritorijām, pieaugot sporta un atpūtas aktivitātēm, invazīvo sugu ietekmei, un dabiskās sukcesijas rezultātā notiekot pārmaiņām augāja struktūrā un sugu sastāvā. (Laime, 2023).</p>

Lauks	Paskaidrojums
CV_USE	13 183

Lauks	Paskaidrojums																											
	<p>Aprēķinos izmantoti dati no 2023.g. sugas uzskaites, kas veikta projekta “Smiltāja neļķes un Lēzela vīrceles monitorings Natura 2000 teritorijās un starpposmos 2023. gadā” (Latvijas Dabas., 2023) ietvaros. Uzskaiti veikusi L. Strazdiņa. 2023.g. sugas uzskaitē populācijas minimālais vērtējums ir 7912 indivīdi, bet maksimālais – 22 146 indivīdi (Latvijas Dabas., 2023). Rēķināts vidējais ģeometriskais (<i>Excel</i> funkcija GEOMEAN) no 2023. gada minimālās un maksimālās populācijas uzskaites datiem.</p> <p>Suga DL “Ziemeupe” teritorijā inventarizēta 2009., 2014. un 2023. gadā. 2009. gadā sugas monitoringu veica I. Rove. Populācijas minimālais lielums novērtēts ar 630 indivīdiem, bet maksimālais – ar 3600 indivīdiem. 2014. gadā monitoringu veica I. Klāne un A. Maisiņš. Populācijas minimālais lielums bija 650 indivīdi, bet maksimālais – 6500 indivīdi (Latvijas Dabas., 2021).</p> <p>Katrā monitoringā izmantota atšķirīga metodika, kā arī monitoringa veicējiem, iespējams, ir bijusi dažāda izpratne par skaitāmo smiltāja neļķes viena auga vienību. Šo iemeslu dēļ nevar viennozīmīgi spriest par sugas populācijas lieluma tendencēm, kā arī šo iemeslu dēļ monitoringa dati nav savstarpēji salīdzināmi (Latvijas Dabas., 2023).</p>																											
Unit_CV	<p>Indivīdi</p> <p>Pamatojoties uz “Augu monitoringa metodiku Natura 2000 teritorijās un ārpus tām”, vaskulāro augu populācijas lielumu novērtē indivīdos (Baroniņa, 2014; DAP, 2017; DAP, 2022).</p>																											
Habitat	Annex I vairāki																											
Annex I	<p>2170 un 2130*</p> <p>Smiltāja neļķe DL “Ziemeupe” teritorijā sastopama divos ES nozīmes aizsargājamajos biotopos – 2170 <i>Pelēkās kāpas ar ložņu kārklu</i> un 2130* <i>Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas</i>.</p>																											
Annex I_area_USE	<p>11,02 ha</p> <p>Smiltāja neļķei piemērotā biotopu platība noteikta projekta “Smiltāja neļķes un Lēzela vīrceles monitorings Natura 2000 teritorijās un starpposmos 2023. gadā” ietvaros (Latvijas Dabas., 2023; Strazdiņa, 2023). Smiltāja neļķei piemēroto biotopu izplatība DL “Ziemeupe” teritorijā redzama 1. pielikuma 1. attēlā.</p>																											
Other_area_USE	Na																											
OK_DEN	<p>Smiltāja neļķes populācijas blīvumi (blīvuma mērvienība – indivīdi/ha) Natura 2000 teritorijās redzami zemāk esošajā tabulā. Ar zaļo krāsu tabulā attēlots eksperta noteiktais optimālais blīvums, bet ar oranžo krāsu attēlota konkrētā Natura 2000 teritorija.</p> <table><tr><th>N2000 vieta</th><th>CV_DEN, ind./ha</th><th>Blīvums</th></tr><tr><td>Užava</td><td>3071.65</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Pāvilostas pelēkā kāpa</td><td>2582.13</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Plieņciema kāpa</td><td>1230.19</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Ziemeupe</td><td>1196.31</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Ģipka</td><td>1160.00</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Engures ezers</td><td>461.66</td><td>Optimāls</td></tr><tr><td>Ķemeru nacionālais parks</td><td>397.18</td><td>Optimāls</td></tr><tr><td>Slīteres nacionālais parks</td><td>315.63</td><td>Optimāls</td></tr></table>	N2000 vieta	CV_DEN, ind./ha	Blīvums	Užava	3071.65	Augsts	Pāvilostas pelēkā kāpa	2582.13	Augsts	Plieņciema kāpa	1230.19	Augsts	Ziemeupe	1196.31	Augsts	Ģipka	1160.00	Augsts	Engures ezers	461.66	Optimāls	Ķemeru nacionālais parks	397.18	Optimāls	Slīteres nacionālais parks	315.63	Optimāls
N2000 vieta	CV_DEN, ind./ha	Blīvums																										
Užava	3071.65	Augsts																										
Pāvilostas pelēkā kāpa	2582.13	Augsts																										
Plieņciema kāpa	1230.19	Augsts																										
Ziemeupe	1196.31	Augsts																										
Ģipka	1160.00	Augsts																										
Engures ezers	461.66	Optimāls																										
Ķemeru nacionālais parks	397.18	Optimāls																										
Slīteres nacionālais parks	315.63	Optimāls																										

Lauks	Paskaidrojums		
	Ovīši	194.40	Zems
	Būšnieku ezera krasts	61.11	Zems
	Ragakāpa	41.50	Zems
	Ances purvi un meži	4.11	Zems
OPT_DEN	Optimālais blīvums izvēlēts, balstoties uz eksperta viedokli, salīdzinot sugas blīvumus visās Natura 2000 teritorijās, kur suga sastopama. Par optimālo blīvumu izraudzīts Slīteres nacionālā parka blīvums – 315,63 indivīdi/ha (zemākais no optimālajiem blīvumiem). DL “Ziemeupe” blīvums ir augsts.		
OK_NEW	Nē.		
AREA_NEW	0		
OK_INT	Nē. Jautājumu par indivīdu translokāciju izskata tikai gadījumos, kad Biotopu direktīvas 17. panta ziņojumā sugas aizsardzības stāvoklis novērtēts kā U2.		
IND_INT	0		
Papildus nosacījumi	DL “Ziemeupe” teritorijā vietām novērota ES aizsargājamo biotopu 2170 <i>Pelēkās kāpas ar ložņu kārklu</i> un 2130* <i>Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas</i> aizsargšana, kā arī dažviet sastopama invazīvā augu sugu – krokainā roze <i>Rosa rugosa</i> , tādēļ nepieciešams veikt krokainās rozes ierobežošanas pasākumus (Latvijas Dabas., 2023).		
Cits lauks			

Izmantotā literatūra

Baroniņa, V. 2014. Dabas aizsardzības pārvalde, 2017 un 2022. Augu monitoringa metodika Natura 2000 teritorijās un ārpus tām. 20 lpp. Pieejams: <https://www.daba.gov.lv/lv/media/13936/download>

Dabas aizsardzības pārvaldes Augu monitoringa rīks.

Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas datu pārvaldības sistēma “Ozols”.

Gavrilova, G. 1999. Latvijas vaskulāro augu flora: Neļķu dzimta (Caryophyllaceae). Latvijas Universitāte, Rīga, 104 lpp.

Laime, B. 2010. Latvijas kāpu un pludmaļu fitosocioloģiskais raksturojums Baltijas jūras reģiona kontekstā. Promocijas darbs. Latvijas Universitāte, Bioloģijas fakultāte, Rīga, 122 lpp.

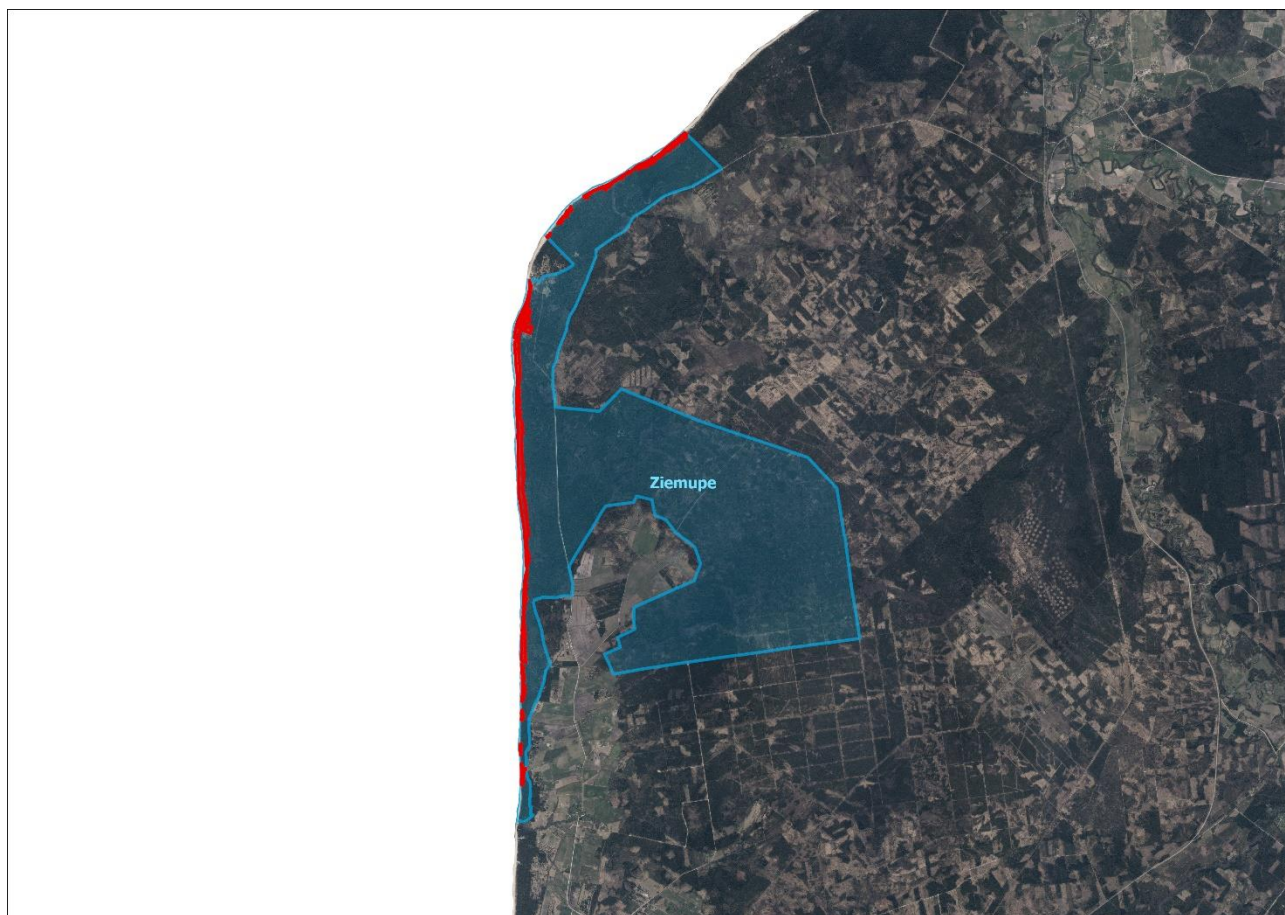
Laime, B. 2023. *Dianthus arenarius* L. datu lapa. LIFE projekts LIFE FOR SPECIES „Apdraudētas sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne”. Nepublicēts materiāls. 3 lpp.

Latvijas Dabas fonds. 2023. Smiltāja neļķes un Lēzela vīrceles monitorings Natura 2000 teritorijās un starpposmos 2023. gadā. Rīga, 116 lpp.

Priedītis N., 2014. Latvijas augi. Rīga, Gandrs, 888 lpp.

Stola, A. 2012. Smiltāja neļķes *Dianthus arenarius* L. subsp. *arenarius* populācijas vitalitātes ietekmējošo faktoru novērtējums. Maģistra darbs. Latvijas Universitāte, Bioloģijas fakultāte, Rīga, 48 lpp.

Strazdiņa, L. 2023. Natura 2000 teritorijas – dabas lieguma “Ziemeupe” vaskulāro augu sugu, sūnu un ķērpju monitoringa anketa. Smiltāja neļķe. Nepublicēts materiāls.

1.attēls. Smiltāja neļķei piemēroto ES nozīmes aizsargājamo biotopu 2170 Pelēkās kāpas ar ložņu kārkļu un 2130 Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas izplatība DL “Ziemepe” teritorijā.*
Pamatkarte: LVM GEO. Kartogrāfisko materiālu sagatavoja E. Mortuļevs